

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 96/2017-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Jančim, Garbiarska 695, Liptovský Mikuláš, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 177/2013 a jeho rozsudkom z 20. januára 2014 a postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 25/2012 a jeho rozsudkom zo 17. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. marca 2014 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „odporkyňa“), ktorou namieta porušenie

svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 177/2013 a jeho rozsudkom z 20. januára 2014 a postupom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 25/2012 a jeho rozsudkom zo 17. júna 2013.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalovanou v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 C 25/2012, v ktorom sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“, v citáciách aj „navrhovateľka“) domáhala určenia vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu v rozsahu 1/3 k nehnuteľnosti špecifikovanej v petite jej žaloby.

Okresný súd o tejto žalobe rozhodol rozsudkom č. k. 6 C 25/2012-195 zo 17. júna 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým jej v celom rozsahu vyhovel a súvisiacim výrokom o trovách konania zaviazal sťažovateľku ich náhradou žalobkyňi.

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, v konaní sú vady, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a okresný súd vec nesprávne právne posúdil. Z týchto dôvodov žiadala rozsudok okresného súdu zmeniť a žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietnuť.

Krajský súd ako odvolací súd potom, ako vec prerokoval, rozhodol o odvolaní sťažovateľky rozsudkom č. k. 11 Co 177/2013-240 z 20. januára 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“) tak, že rozsudok okresného súdu postupom podľa § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správny potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu a postupu predchádzajúcemu jeho vydaniu, ako aj proti postupu a rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka podľa čl. 127 ods. 1 ústavy

sťažnosť, ktorú po rekapitulácii priebehu konania pred všeobecnými súdmi v súvislosti s namietaným porušením označených práv podľa ústavy a dohovoru odôvodňuje tým, že rozsudok krajského súdu „sa neopiera o dostatočné a jasné odôvodnenie, pričom... sa s množstvom opodstatnených argumentov a skutočností uvádzaných... odvolaní zo dňa 01. 07. 2013... nevysporiadal...

Tiež absentuje aj to, prečo odvolací súd nepripustil možnosť dovolania proti jeho rozsudku, keď to sťažovateľka vo svojom odvolaní navrhovala.“.

V súvislosti s námietkou absencie riadneho odôvodnenia rozsudku krajského súdu sťažovateľka uvádza, že v «odvolaní poukazovala, že z výpovedí svedkov vyplýva, že ■■■■■ sa nielen dohodol na užívaní rodinného domu, ale súčasne a skutočne odkúpil túto nehnuteľnosť od právnych nástupcov po nebohej ■■■■■...

... navrhovateľka... okrem dedičského rozhodnutia, ktorého zápis do príslušného katastra nielenže nevykonala, ale ani oň nepožiadala 40 rokov, žiadny iný dôkaz osvedčujúci jej vlastnícke právo nepredložila a ani vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by podielovou spoluvlastníčkou bola...

... prvostupňový súd pri vyhodnocovaní vykonaných dôkazov... sa stotožnil s argumentáciou navrhovateľky..., ktorá tvrdila, že sa dohodla s ■■■■■ na užívaní rodinného domu [pričom] táto skutočnosť je vyvrátená výsluchmi jednotlivých svedkov, ktorí výslovne uviedli, že nehnuteľnosť bola odpredaná, teda takáto argumentácia a záver prvostupňového súdu nemá základ a ani oporu vo vykonanom dokazovaní...

V prípade posudzovania ospravedlniteľnosti, resp. neospravedlniteľnosti právneho omylu ■■■■■ pri skúmaní jeho dobromyseľnosti vydržania sťažovateľka poukazovala Krajskému súdu v Žiline na to..., že súd nemôže sa striktne držať a poukazovať na ustálenú judikatúru, pretože musí každý prípad posudzovať so zreteľom na všetky okolnosti, pričom okolnosti tohto prípadu preukazujú, že ■■■■■ bol dobromyseľným vlastníkom...

Pokiaľ prvostupňový súd ďalej uvádza, že ■■■■■ pri bežnej opatrnosti mal vedieť, že na prevod nehnuteľnosti bola v tom čase potrebná písomná zmluva a jej následná registrácia štátnym notárstvom sťažovateľka uvádzala, že sa jednalo o roky 70-te, 80-te minulého storočia, keď takéto prípady „odpredajov“ nehnuteľností neboli sporadické a ani

ojedinelé, pričom na túto skutočnosť uvádzanú sťažovateľkou Krajský súd v Žiline vôbec nereagoval...

Pokiaľ prvostupňový súd uvádzal, že bola preukázaná dohoda o užívaní rodinného domu..., tak súčasne sťažovateľka uvádzala, že súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že [REDAKOVANÉ] realizoval ako dobromyseľný vlastník stavebné činnosti a investície na rodinnom dome, ktorých rozsah a suma boli preukázané v znaleckom posudku...

Záverom odôvodnenia odvolania vo veci samej sťažovateľka uvádzala a poukazovala Krajskému súdu v Žiline, že výkon práv navrhovateľky [REDAKOVANÉ] a domáhanie sa práv ňou uplatnených je v rozpore s dobrými mravmi..., keď je v rozpore s dobrými mravmi, aby sa navrhovateľka domáhala toho, čo jej už raz bolo uhradené titulom odpredaja, vyplatením kúpnej ceny s poukazom na potvrdenky, kvitancie, či poštové poukážky, ktorými uhradil [REDAKOVANÉ] dohodnutú sumu kúpnej ceny, a na ktorých je výslovne uvedené, že sa jedná o úhradu kúpnej ceny za rodinný dom.».

Sťažovateľka túto svoju argumentáciu uzatvára tým, že krajský súd sa vôbec nezaoberal „dôvodmi podaného odvolania... a skutočnosťami v ňom uvedenými, pričom práve tieto námietky tvorili podstatu odvolania...“ a obmedzil sa len na „konštatovanie obsahovo skoro totožné s konštatovaním prvostupňového súdu a okrem všeobecných konštatovaní žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by potvrdili alebo vyvrátili tvrdenia sťažovateľky uvedené v jej odvolaní, o ktorom rozhodoval neuviedol, čím podľa [jej] názoru... postupoval spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s požiadavkami upravenými v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“, čím bolo zasiahnuté aj do jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v spojení s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co/177/2013 a jeho rozsudkom zo dňa 20. 01. 2014 sp. zn. 11 Co/177/2013-240, porušené boli.

2. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v spojení s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/25/2012 a jeho rozsudkom zo dňa 17. 06. 2013 sp. zn. 6 C/25/2012-195, porušené boli.

3. Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 20. 01. 2014 sp. zn. 11 Co/177/2013-240, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

4. Rozsudok Okresného súdu Ružomberok zo dňa 17. 06. 2013 sp. zn. 6 C/25/2012-195, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie, ktoré jej je povinný vyplatiť Krajský súd v Žiline v sume 5.000 €.

6. Sťažovateľke Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 €..., ktoré je Krajský súd v Žiline povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu..., do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 25/2012 a jeho rozsudkom zo 17. júna 2013

Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Sťažovateľka mala k dispozícii na ochranu označených práv proti postupu okresného súdu a jeho rozsudku riadny opravný prostriedok, ktorý aj využila. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľky bol v odvolacom konaní krajský súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu a postupu predchádzajúcemu jeho vydaniu, a preto sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 177/2013 a jeho rozsudkom z 20. januára 2014

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých

navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že podľa konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov. Podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010), usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity) alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov

takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je tvrdenie sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu v zmysle absencie primeranej argumentačnej reakcie na ňou uvádzané odvolacie námietky súvisiace:

- s nesprávnym právnym posúdením veci, v rámci čoho sťažovateľka polemizuje výkladom „jednoduchého“ práva uskutočneným všeobecnými súdmi,
- s nesprávnym a neúplným zistením skutkového stavu veci, sťažovateľka v tomto smere namieta hodnotenie dôkazov a domáha sa ich prehodnotenia, v rámci čoho predkladá ústavnému súdu vlastnú skutkovú verziu veci.

V rámci posudzovania ústavnej relevancie námietok sťažovateľky sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či boli splnené v rozhodnom čase právne podmienky vydržania.

Krajský súd napadnutý rozsudok v tejto relevantnej časti odôvodnil takto:

«Navrhovateľka v konaní preukázala nadobúdací titul vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom konania... v podiele 1/3. Týmto nadobúdacím titulom je rozhodnutie Štátneho notárstva v Liptovskom Mikuláši zo dňa 08. 09. 1972 pod číslom konania D 615/72-14, keď v dedičskom konaní po svojej matke... právoplatne nadobudla 1/3 predmetného rodinného domu. Ide o nadobúdací titul v zmysle ust. § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď k vzniku spoluvlastníckeho práva navrhovateľky došlo právoplatnosťou predmetného rozhodnutia bez ohľadu na to, či toto rozhodnutie bolo alebo nebolo zapísané do katastra nehnuteľností.

Odporkyňa mohla byť v konaní úspešná iba vtedy, keby preukázala, že v čase smrti poručiťky [táto] nebola vlastníčkou predmetného rodinného domu (takáto skutočnosť však

ani tvrdená nebola), resp. že navrhovateľka stratila takto získané vlastnícke právo v čase od jeho vzniku do dňa rozhodnutia súdu.

Práve o takúto skutočnosť odporkyňa svoje vlastníctvo opierala, preukazujúc vydržanie vlastníckeho práva zo strany jej právneho predchodcu [REDACTED].

Vychádzajúc zo skutkových okolností uvedených samotnou odporkyňou, kedy vstup [REDACTED] do držby mal nastať v roku 1972 a jeho nerušené užívanie malo trvať až do rozhodnutia súdu, okresný súd správne aplikoval na danú vec ust. § 132a, § 135a Občianskeho zákonníka... v znení účinnom od 01. 04. 1983 (keďže Občiansky zákonník v čase vstupu [REDACTED] do držby vydržanie neupravoval).

Podmienkami vydržania ako originárneho nadobudnutia vlastníckeho práva sú: a) spôsobilý subjekt, b) spôsobilý predmet držby, c) dobrá viera (dobromyseľnosť) vydržateľa, d) oprávnená držba po zákonom stanovenú dobu, e) uplynutie vydržacej doby...

V danom prípade je potrebné posudzovať dobrú vieru [REDACTED] z hľadiska, či pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti prípadu od každého subjektu práva vyžadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti o existencii svojho práva...

V danom prípade, vychádzajúc zo skutkového stavu veci správne zisteného prvostupňovým súdom, nenastali na strane [REDACTED] také okolnosti, ktoré by u neho mohli vyvolať ospravedliteľný omyl o nadobudnutí vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti. Ako okresný súd správne konštatoval a vyplýva to aj z výsluchu samotného [REDACTED], pri vstupe do držby existovala dohoda medzi navrhovateľkou a jej súrodencami na jednej strane a [REDACTED] na strane druhej o tom, že pôjde do domu bývať a v nasledujúcom období dom „vyplatí“, čo aj [REDACTED] urobil v dlhšom časovom období.

Dohoda o užívaní veci a zaplatenie kúpnej ceny neboli v rozhodnom období takými skutočnosťami, ktoré by mali za následok vznik vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci... Pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť. Zákonná úprava nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci v danom období bola jednoznačná, a preto ak by sa aj [REDACTED] domnieval, že bez uzatvorenia písomnej kúpnej zmluvy a jej registrácie

štátnym notárstvom nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnej veci, jeho omyl nemožno považovať za ospravedliteľný.

Zo zisteného skutkového stavu však možno konštatovať, že [REDAKOVANÉ] si uvedomoval potrebu uzatvorenia písomnej kúpnej zmluvy, keď koncept kúpnopredajnej zmluvy v roku 1979 pripravil... a dal ju podpísať jeho vtedajšej manželke [REDAKOVANÉ]. K podpísaniu zmluvy ostatnými účastníkmi nedošlo.

Vzhľadom na uvedené okolnosti [REDAKOVANÉ] nemohol byť dobromyseľný o tom, že mu dom patrí, nepočíňal si s obvyklou mierou opatrnosti, a preto hoc i vec držal po zákonom ustanovenej dobe, pre neexistenciu dobromyseľnej oprávnenej držby nemožno konštatovať na jeho strane splnenie podmienok vydržania.

Z tohto hľadiska je irelevantné prípadné platenie dane nehnuteľnosti zo strany [REDAKOVANÉ], keď samo o sebe nemôže byť dôkazom o dobromyseľnej držbe.

Keďže [REDAKOVANÉ] sa nestal po práve vlastníkom domu..., nemohol platne darovacou zmluvou previesť na odporkyňu vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti.»

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd založil svoje rozhodnutie na závere, že sťažovateľka na základe dokazovania vykonaného všeobecnými súdmi nepreukázala splnenie jednej z kumulatívnych podmienok vydržania, a to „dobrú vieru (dobromyseľnosť) vydržateľa“ ([REDAKOVANÉ], pozn.).

Pri hodnotení „ústavnej súladnosti“ rozsudku krajského súdu ústavný súd vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol postup, akým dospel k tomuto rozhodnutiu, zrozumiteľne objasnil zákonné podmienky inštitútu vydržania vlastníckeho

práva, pričom otázku dobromyseľnosti právneho predchodcu sťažovateľky hodnotil objektívne, a nie iba zo subjektívneho hľadiska sťažovateľky.

Krajský súd preskúmal tiež opodstatnenosť skutkových a právnych záverov okresného súdu, pričom správnosť aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka vyhodnotil v kontexte jeho historických zmien vo vzťahu ku konkrétnej právnej situácii sťažovateľky, resp. jej právneho predchodcu. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sa nestotožňuje s tvrdením sťažovateľky, že právny názor krajského súdu sa „opiera“ o nenáležité právne hodnotenia svedkov vypočutých v priebehu konania pred okresným súdom.

Napriek tomu, že krajský súd osobitne nereagoval na všetky sťažovateľkou uvádzané skutkové a právne tvrdenia, ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa dostatočným spôsobom vyrovnal s podstatnými námietkami sťažovateľky uvedenými v jej odvolaní, ako aj so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ jeho rozhodnutia.

Za týchto okolností ústavný súd nemal ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval skutkové a právne závery krajského súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom uvedeným v napadnutom rozsudku nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru a ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor krajského súdu svojím vlastným.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu, vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľky dospel k záveru, že právne závery všeobecných súdov týkajúce sa nepreukázania dobromyseľnosti vydržiately nemožno hodnotiť ako arbitrárne a z pohľadu ústavného súdu sú ústavne akceptovateľné. Už absencia splnenia jednej z kumulatívnych právnych podmienok vydržania postačovala ústavnému súdu na to, aby sťažnosť

sťažovateľky považoval v tejto časti za zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že krajský súd sa vôbec nevysporiadal s jej návrhom na pripustenie dovolania podľa § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. V sťažnosti uvádza, že okrem iného vo svojom odvolaní krajskému súdu poukazovala na to, že vzhľadom na konkrétny prípad a poukazovanie prvostupňového súdu na súčasný smer judikatúry v oblasti vydržania túto nemožno aplikovať, keďže ide o dobu pred vyše 40 rokov, keď obdobné prípady vydržania v minulosti boli bežne predmetom vydržania. Súčasná judikatúra, na smer ktorej poukazuje prvostupňový súd, je uplatňovaná striktnjšie a rigidnejšie práve vzhľadom na úpravu prevodu nehnuteľností po roku 1989, resp. 1991 a s tým súvisiace predpisy v oblasti katastrálneho práva.

Ústavný súd argumentáciu sťažovateľky neakceptoval, pretože vo svojom návrhu neuviedla, pre akú konkrétnu otázku zásadného právneho významu žiadala pripustiť dovolanie. Posudzovanie takého návrhu účastníka konania zo strany všeobecného súdu z povahy veci predpokladá ním konkrétne formulovanú otázku zásadného právneho významu, na ktorú odvolací súd reaguje tým, že buď pripustí vo vymedzenom rozsahu dovolanie pre účely jej zodpovedania alebo takémuto návrhu účastníka konania nevyhovie. V prípade, ak účastník konania takúto právnu otázku vo svojom procesnom návrhu dostatočným spôsobom nekonkretizuje, nemôže zároveň očakávať, že všeobecný súd nahradí nedostatok jeho procesnej aktivity v tomto smere. Absencia primeranej argumentačnej reakcie na takýto nekonkrétny návrh účastníka konania spravidla nedosahuje ústavnoprávny rozmer, pretože korelátom práva účastníka konania na primerané odôvodnenie súdneho rozhodnutia (v zmysle primeranej argumentačnej reakcie na jeho tvrdenia) je jeho procesná povinnosť predostrieť dostatočne konkretizované tvrdenia, keďže primeranosť odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu možno posudzovať iba vo vzťahu k určitému špecifickému tvrdeniu účastníka konania.

Sťažovateľke sa v okolnostiach danej veci pre zjavnú absenciu ústavnoprávne relevantnej argumentácie nepodarilo preukázať namietané porušenie označených práv podľa

ústavy a dohovoru, reálnosť ktorých by mohol ústavný súd posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. V nadväznosti na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že je dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K tejto námietke sťažovateľky, podľa ktorej krajský súd nijako nereagoval na jej žiadosť o pripustenie dovolania proti rozsudku krajského súdu, ústavný súd navyše/d'alej uvádza, že ju možno považovať vo svojej podstate za tvrdenie, podľa ktorého sťažovateľke ako účastníčke konania bola postupom krajského súdu odňatá možnosť konať pred dovolacím súdom. Takáto námietka zakladá potenciálnu prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku ako účinný právny prostriedok ochrany práv účastníka konania v konaní pred všeobecnými súdmi.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Sťažovateľka v danej veci dovolanie nepodala.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Sťažovateľka však ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (v znení účinnom v inkriminovanom čase v roku 2014) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Možno konštatovať, že nepodaním dovolania sťažovateľka nevyužila účinný prostriedok, a preto bol dôvod sťažnosť v tejto časti odmietnuť aj ako neprípustnú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V súvislosti s namietaným porušením hmotného práva sťažovateľky (čl. 20 ods. 1 ústavy) ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy, rešpektujúc ústavnoprosesné princípy garantujúce základné práva účastníkov konania na súdnu ochranu, podľa názoru ústavného súdu v konaní o ochranu tohto práva a v spojení s ním posúdili aj namietané porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Ústavný súd dospel k záveru, že aj z hľadiska posúdenia tohto základného práva nebol postup krajského súdu v spojení s postupom okresného súdu ani svojvoľný a ani arbitrárny a ich rozhodnutia sú aj z pohľadu poskytnutej ochrany týchto práv ústavne udržateľné, a preto bol dôvod na aj odmietnutie tejto časti sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vo vzťahu k rozdielnej judikatúre všeobecných súdov, na ktoré sťažovateľka poukazovala, ústavný súd uvádza, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inšancia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. Pre posúdenie, či rozdielnou judikatúrou najvyššej súdnej inšancie došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, je preto rozhodujúce, či vnútroštátne právo obsahuje mechanizmus zaisťujúci koherentnosť judikatúry a či príslušný orgán tento mechanizmus fakticky a riadne využíva [pozri rozhodnutie ESĽP *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. 12. 2007]. V danej veci bolo podľa názoru ústavného súdu pôvodné zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prekonané jeho neskoršou judikatúrou a krajský súd mal tento interpretačný posun zohľadniť. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inšancia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach (IV. ÚS 107/2012).

Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b), zveruje práve Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní.

Z už uvedených dôvodov bolo preto potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť tak, ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2017